

Lowlands, een groen festival in de polder

André Nuchelmans

Het driedaagse festival A Campingflight to Lowlands Paradise trekt jaarlijks zo'n 55 duizend bezoekers. Het festival wil niet alleen vernieuwend zijn op het gebied van muziek en ander cultureel aanbod, maar ook vooroplopen als groen en verantwoordelijk georganiseerd festival. In 2003 zette Lowlands de eerste stap naar een milieubewuste bedrijfsvoering. In dat jaar werd voor het eerst statiegeld geheven op de bекers voor de drank. Bovendien waren deze бекers van PLA, een biologisch afbreekbare kunststof, en waren de draagtrays van gerecycled karton, waarop eveneens statiegeld werd geheven. Dat statiegeld moest de bezoekers ertoe aanzetten de бекers en trays weer in te leveren en niet op het festivalterrein achter te laten. De бекers zijn verantwoordelijk voor 2 procent van het totaal aan afval dat Lowlands per editie produceert, maar 'alle kleine beetjes helpen' is het motto van festivaldirecteur Eric van Eerdenburg.

Het initiatief om de bedrijfsvoering milieubewuster te maken, is dan ook vooral ingegeven door het idee dat we met z'n allen verantwoordelijk zijn voor een beter milieu. 'Iedereen moet zijn steentje bijdragen, wij dus ook', aldus Van Eerdenburg, 'het is een verantwoordelijkheid die iedereen zou moeten nemen. Elk jaar proberen we een stap verder te zetten.'

De volgende stap, in 2004, was een analyse van het stroomverbruik. Op basis daarvan is de capaciteit van de benodigde generatoren aangepast. Dat leverde al direct een besparing van ongeveer 20.000 liter diesel op, zo'n 17 procent op een totaalverbruik van 120.000 liter. Daarna zijn onder andere waterverbruik, afvalmanagement(recycling) en productietransport onder handen genomen. Daarmee zijn alle logische en relatief gemakkelijk te realiseren verduurzamingsmogelijkheden in de bedrijfsvoering doorgevoerd, zoals die zijn vastgelegd in het *Shake The Planet*-rapport. (www.lowlands.nl/ShakethePLlanet_2011.pdf)

Groene stroom

De volgende stap in de verduurzaming komt binnen bereik met de onlangs overeengekomen verlenging van het verhuurcontract voor een periode van tien jaar in de plaats van de voorgaande periodes van drie jaar. 'De verlenging van het huurcontract biedt ons meer mogelijkheden om investeringen in milieubewust werken terug te verdienen. Zoals het plan voor aansluiting op het vaste elektriciteitsnetwerk. De mobiele transformatorhuizen die daarvoor nodig zijn, zijn inmiddels ontwikkeld. Dat maakt de overstap naar groene stroom mogelijk', vertelt Van Eerdenburg. 'We hopen hier in 2012 of 2013 een begin mee te maken en zijn bezig de financiering ervan rond te krijgen. Op de langere termijn biedt zelf opgewekte duurzame energie door windmolens, biogas-installaties of zonnepanelen nog meer besparingsfaciliteiten.'

André Nuchelmansis redacteur van *Boekman*

Dat het de directeur van Lowlands menens is, blijkt uit een ander toekomstplan: alle driehonderd spoeltoiletten zullen door vacuüm-toiletten vervangen worden. De fecaliën kunnen dan geleverd worden aan biogasinstallaties. De urine wordt afzonderlijk opgevangen en tot kunstmest verwerkt. Afvalwater van douches en wasbakken wordt via mobiele biofilters geschikt gemaakt om weer te lozen in het oppervlaktewater.

Van Eerdenburg verliest de realiteit niet uit het oog. 'Als je Lowlands met z'n 55 duizend bezoekers vergelijkt met een stad met datzelfde aantal inwoners, dan zijn we nu niet smeriger – maar veel schoner zijn we ook niet. Die ambitie hebben we wel. We willen een "voorbeeldstad" zijn. Wat op Lowlands kan, kan ook in Groningen, Almere of Amsterdam. Na een periode waarin vooral gemakkelijke en voor de hand liggende oplossingen zijn verwezenlijkt, is het nu tijd de zaken groter aan te pakken. We zijn op een punt beland, waar we de structurele bedrijfsprocessen aan moeten pakken. Daar worden de aanleverbedrijven ook bij betrokken. Er is veel goede wil, maar het ontbreekt aan nieuwe methoden en systemen van de verhuurmarkt om een milieubewustere en duurzamere bedrijfsvoering te realiseren. Leveranciers hebben een bepaalde macht, je bent van hen afhankelijk. Maar je kunt ze wel aan het denken zetten. Er zelf in mee-investeren en afnamegaranties geven, helpt daarbij.' Dat is wat Lowlands doet. Het probleem is dat zij de investeringen in de drie dagen dat het festival duurt moeten terugverdienen, terwijl een regulier bedrijf daar 365 dagen voor heeft.

Openbaar vervoer

Grootste vervuiler bij het festival is het publiekstransport. Dat neemt 50 procent van de totale CO₂-uitstoot van Lowlands voor zijn rekening. En dan stimuleert het festival de bezoekers al om zoveel mogelijk gebruik te maken van het openbaar vervoer. Daarna komt de energievoorziening en dan het afval. Van Eerdenburg vindt dat het milieubewustzijn gestimuleerd moet worden. 'Het publiek van het festival bestaat hoofdzakelijk uit hoogopgeleiden. Zoals ik ze noem: de culturele, intellectuele voorhoede van Nederland. Een deel daarvan eist van ons dat we milieubewust bezig zijn. Het is voor hen een pre om naar Lowlands te gaan. Voor andere bezoekers geldt dat het voor ons een taak is ze erop te attenderen.'

Elk jaar boekt het festival weer vooruitgang, toch heeft Van Eerdenburg niet de behoefte zich op de borst te slaan. 'We doen het aardig, maar er moet nog veel gebeuren.' Hij ziet daar ook een maatschappelijke taak voor het festival weggelegd. 'Elke stap die wij in de goede richting zetten, is ook een stap voor de maatschappij.'